

Τόμος Γ'.
ΑΡΙΘΜ. 1 (49).

Συνδρομή, ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου καὶ 1. Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους, ἐξάμηνος μόνον
καὶ προπληρωτέα: Πανταχοῦ φράγκ. γρ. 10 ἢ μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Γ'.
τῇ 1/13. Ἰανουαρίου 1887.

Η ΔΕΣΔΕΜΟΝΑ

ὑπὸ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ.

Εἰς τὴν φαντασίαν τῆς νεαρᾶς Δεσδεμόνας βαθεῖαν εἶχε προξενήσει αἰσθησὶν ἢ ἀφήγησις τῶν πολεμικῶν ἁθλῶν τοῦ Ὀθέλλου. Ὑπὸ τὴν γοητείαν τῆς εὐγλύττου παραστάσεως τῶν μεγάλων γεγονότων, ὧν ἥρως ἐγένετο ὁ ἀφηγούμενος, ἡ ὠραία κόρη ἡσθάνθη δονιζομένην ἀγνώστως τὴν καρδίαν της, καὶ ὅτε οἱ ὕγροι ὀφθαλμοὶ της, ἐφ' ὧν διαδοχικῶς ἀπετυποῦντο πᾶσαι τῆς ψυχῆς της αἱ συγκινήσεις, ἐστηρίχθησαν ἐπὶ τοῦ Μαύρου στρατηγοῦ, αἰσθημα ἀνεξήγητον, θαυμασμοῦ ἴσως, ἐπλήρωσε τὴν ψυχὴν της. Ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν θριάμβων τοῦ Μαύρου, ἡ Δεσδεμόνα παρέβλεπε τὸ μελανὸν αὐτοῦ πρόσωπον, καὶ καθ' ὅσον ἡ καθημέραν ἀφήγησις καὶ ἡ σχέσις ἐχώρει θερμότερον, ἡ εὐμορφος κόρη, ἡ ἀπαξιούσα νὰ ἀτενίσῃ τὸν κομψότερον τῆς Ἑνετίας νεανίαν, ἡσθάνετο τὴν ψυχὴν της διανοίγομένην εἰς ἄγνωστα αἰσθηήματα, καὶ σχεδὸν ἐνετράφα εἰς τὰ ἀδρὰ χεῖλη, τὴν οὐλὴν κόμην τοῦ Μαύρου, καὶ τοὺς μελανωτέρους καὶ τοῦ δέρματός του ὀφθαλμοὺς ὅπου πολεμικὸν μένος καὶ μαχῶν κεραυνοὶ ἀνέθροσκον ἔτι. Τῶν τρόπων τοῦ Ὀθέλλου ἡ ἀπλότης, ἡ ἀπέριτος αὐτοῦ καὶ μετρίοφρων ἀφήγησις, τὸ κλέος δι' οὗ εἶχε καλύψει ἑαυτὸν καὶ τὴν Ἑνετίαν, ἡ τὸ ὄνομά του ἀδιαλείπτως σαλπίζουσα φήμη πλειότερον πάσης κομποπρεποῦς ἀβρότῃτος εἶχεν ἐπηρεάσει τὴν νέαν Ἑνε-

τήν. Πολλάκις ἔκτοτε ἀνήλθεν ὁ Ὀθέλλος τοῦ λαμπροῦ μεγάρου της τὰς κλίμακας. Ἡ συνήθεια εἶχεν ἀφαιρέσει ἀπὸ τῆς ὀψεως τοῦ Μαύρου ὅ,τι δυσάρεστον ἢ ἀπεχθὲς παρήγεν ἡ πρώτη του ἐμφάνισις, καὶ ὁ ὅσημέραι αὖξων θαυμασμός τῆς κόρης πρὸς τὸν μαῦρον στρατηγὸν καὶ ναύαρχον, ἐγένετο τὸ πῦρ, ἡ σφύρα καὶ ὁ ἄκμων ἐφ' οὗ τοῦ πνεύματός της πρῶτον, καὶ τῆς καρδίας της εἴτα ἐσφυρηλατήθησαν τα δεσμά.

Α.

Τὸν στρατηγὸν Ὀθέλλον θαυμάζουσα ἡ Δεσδεμόνα, ἐνόμιζεν ὅτι τὴν δόξαν καὶ τὸ κλέος του θαυμάζει μόνον. Ἀλλ' ὅμως ἡπατάτο! . . . Ἐρως ὅξυς ἀνέφλεξε τὰ στήθη της, καὶ ἐὰν ἐνθουσιῶσα ἤκουε τοῦ Μαύρου τοὺς θριάμβους τοὺς πολεμικοὺς, βαθύτερος ὁ ἐνθουσιασμός αὐτῆς ἀπέβαινε, διότι ἥρως τῶν θριάμβων ἦν αὐτός. Τὸ κατ' ἀρχὰς ἐνόμιζεν ὅτι ἀπλῶς τὴν δόξαν τῶν μαχῶν ἠγάπα, τὸν Μαῦρον καὶ τοὺς λόγους του ἀκούουσα. Μετὰ μικρὸν ἐνόησεν ὅτι τὸν στρατηγὸν ἐλάτρευε, λατρεύουσα τὴν δόξαν του . . . Ὅλοτελῶς ἐάλω ἡ καρδία της. Ὁ ἐνθους τῆς παρθένου θαυμασμός εἰς ἔρωτα ἀκράτητον μετέπεσε. Τυφλὸν καὶ πονηρόν, πανούργον ἰδιότροπον, κακεντρεχὴ αὐθαίρετον παρέστησαν οἱ Ἕλληνες τὸν ἔρωτα . . . Καὶ ἤδη, σφοδρῶς ἐρῶσα,

ΟΛΓΑ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

ἤσθάνετο σκοτιζομένην τοῦ πνεύματός της τὴν διαύγειαν, καθόσον εἰς τὴν καρδίαν της ἐκόχλαζε τὸ πάθος, καὶ ἰσχυρῶς τὰ βλέφαρα τῶν ὀφθαλμῶν κλειόμενα, ἐφ' ὅσον τῆς παρθενικῆς καρδίας της ἡ κάλυξ διηνοίγετο εἰς τοῦ Ἑρωτος τὸ πνεῦμα τὸ γλυκὺ. Εἰς γόνδολαν θοὴν εἰσέρχεται νύκτα τινά. Τὸν ἑραστήν της, τὸν μελλόνυμφον ἀκολουθεῖ, τὰ πατρικὰ ὀριστικῶς λιποῦσα δώματα. Γοργῶς ἀφίπταται τὸ ἀφρόπληκτον ἀκάτιον, ταχὺ διολισθαίνειν εἰς τὸν γλαυκὸν Ἀδρίαν. Ὁ ναύαρχος, ὁ Μαῦρος στρατηλάτης ἐδάμασε τὴν κόρην, αὐτὸς τὸ πρῶτον δαμασθεῖς. Ἀτρόμητος εἶχε προσβλέψει εἰς τοὺς φόνους καὶ τὸ αἷμα τῶν μαχῶν, ἀγέρωχος, προκλητικὸς, ἀπίότητος εἶχε κρατήσει τὸ πηδάλιον εἰς τοῦ πελάγους τὸν ἀνεμοστρόβιλον. Γαληνιαία εἶναι ἤδη ἡ θάλασσα· κραυγὴ πολέμου οὐδαμοῦ ἀκούεται, ἀλλ' ὁ Ὁθέλλος τρέμει! . . . Ἐντὸς αὐτοῦ τὴν θύελλαν, τὰς ἀγωνίας τῶν μαχῶν, τοὺς στεναγμοὺς, τὰ τραύματα διηγείρεν ὁ Ἑρως. Θεὲ ὑπέρτατε καὶ ἐπιβουλε! Εἰς τὰ γλυκύπικρα δεινὰ τῶν ἑρωμένων ἐντροφᾶς. Οὐδεὶς ποτέ σε ἔκαμψε· τὰ πάντα σὺ ὑπέταξας. Τοὺς πόρους τῆς καρδίας ἀγνοεῖς, ὁ Ἑρως σὺ οὐδέποτε ἑρασθεῖς. Συνώνυμον τὸ ὄνομα πρὸς τὴν „καρδίαν“ ἔχεις, κ' ἐν τούτοις εἶσαι ἄκαρδος.

*

Τῆς θυγατρὸς τὸ μέτωπον νὰ ἀσπασθῇ, κατὰ τὸ εἰωθός, ἐζήτησε, πρὶν ἢ κατακλιθῇ, τῆς Δεσδεμόνας ὁ πατήρ. Τῆς κόρης του ἡ γέννησις, τῆς συζύγου του τὸν θάνατον ἐπέφερε, κ' ἐνῶ τὸ λίκνον ἥνοιγε τὴν Δεσδεμόναν βρέφος νὰ δεχθῇ, ὁ τάφος τῆς μητρὸς της ἥνοιγε! Πατήρ καὶ μήτηρ ἐν ταυτῷ ὑπῆρξε τότε ὁ γεννήτωρ δι' αὐτήν. Ἐντὸς τοῦ πλούτου τὴν ἀνέθρεψε. Πορφύραν χρυσοῦφαντον ἐνέδυσε τὸ σῶμά της, μετὰ τὴν στοργὴν του τὴν παράφορον καὶ τὴν τυφλὴν ἐκάλυψε τὴν κόρην τοῦ ὁ γέρον γερουσιαστής, τῆς ἀγερώχου Ἑνετίας πολίτης, μεγιστάν, καὶ εὐγενῆς. Νὰ τὴν λατρεύῃ, νὰ τρέμῃ δι' αὐτήν, ἰδοὺ τοῦ βίου του ὁ μόνος, ὁ ὑπέρτατος σκοπός. Τοῦ Δόγη τὴν ὀργήν, τῶν „στεναγμῶν τὴν γέφυραν“, τῶν Λέκα τὴν κατασκοπεῖαν καὶ ἐπιβουλήν, τοὺς „μπράβους“, τὸν δολοφόνον χάλυβα, τὰ σκοτεινὰ ὑπόγεια τῆς φυλακῆς, τὸ κύμα τοῦ Ἀδρία οὐδόλως ἐλογίζετο πρὸ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ μειδιάματος τῆς κόρης του. Ἡ Δεσδεμόνα οὐρανὸς καὶ κόσμος ἦτο διὰ τὸν πατέρα της! Εἰσέρχεται ὁ γέρον, ἀλλ' ἔρημον τῆς κόρης τὸν κοιτῶνα θεωρεῖ. Ἐκπλήξεως κραυγὴν ἀφίνουσι τὰ χεῖλη του. Δρομαῖοι ἄγγελοι διπλοῖ, τὰς πύλας τοῦ μεγάρου του ἐν βίᾳ τότε κρούουσι. — „Ἡ κόρη σου τὸν Μαῦρον ἠκολούθησε μακρὰν τοῦ οἴκου“ φωνεῖ ὁ εἷς. — „Νὰ φθάσῃς παραχρῆμα εἰς τοῦ Δόγη τὸ ἀνάκτορον“ ὁ ἕτερος φωνάζει. „Συνῆλθε τὸ Συμβούλιον· αὐθέντα σπεῦσε! Συμφέροντα σπουδαῖα τοῦ Κράτους κινδυνεύουσι“ φωνεῖ καὶ πάλιν τοῦ Συμβουλίου ὁ ἀπόστολος. Τὴν κεφαλὴν του πλήσσει ὁ πατήρ. Εἰς κόρακας, καὶ πέραν ἔτι, ἐξαποστέλλει καὶ Δόγην καὶ Συμβούλιον! Μὲ βῆμα νεανίσκου κατέρχεται τὰς κλίμακας ὁ γέρον οδυρόμενος. Τὸ τέκνον, τὴν Δεσδεμόναν του φωνάζει ἀπελπῆς. „Τὸν Σατανᾶν ἐκείνον, τὸν Μαῦρον θέλω νὰ ἰδῶ“ κραυγάζει ὁ πατήρ. „Ἀλλ' εἰς τοῦ Δόγη ἤδη πρὸ μικροῦ ἐκλήθη ὁ Ὁθέλλος“ προσθέτει τοῦ Συμβουλίου ὁ κλητήρ. „Εἶναι ἐκεῖ, αὐθέντα, κατεπειγόντως προσκληθεῖς, τῆς εὐτυχοῦς τοῦ μέλιτος Σελήνης τὴν ἐπίζηλον καὶ ὠραίαν ἀπαρχὴν πρωΐως ἀποκόψας καὶ ἀναβαλὼν πρὸς ἄκραν του καὶ εὐλογὸν ὀργήν, ὑπὸ τὴν ἄμεσον τοῦ Δόγη καὶ τοῦ Συμβουλίου πρόσκλησιν. Τὸν Μαῦρον, τὸν μέλλοντα

γαμβρόν σου, καὶ ἴσως ἤδη, ἐὰν θέλῃς νὰ ἰδῇς εἰς τοῦ Δόγη τὸ ἀνάκτορον, αὐθέντα, σπεῦσον ἐν σπουδῇ.“

B'.

Πολύφωτοι λαμπτήρες φωτίζουν τὴν σκυθρωπὴν καὶ μυστικὴν τοῦ Συμβουλίου αἴθουσαν. Ὁ λευκοπώγων Δόγης, τὰ σύμβολα τοῦ ἀξιώματός του φέρων, εἰς θρόνον κάθηται ὑψηλόν. Πέριξ αὐτοῦ τῆς Ἑνετίας οἱ συγκλητικοὶ σιγῶσι με κεκλιμένην κεφαλὴν. Ἐνώπιον τοῦ Δόγη ὁ Μαῦρος ἵσταται σιωπηλός. Ν' ἀναχωρήσῃ πρέπει παρευθὺς. Τῆς Ἑνετίας τὰ συμφέροντα σπουδαῖον διατρέχουν κίνδυνον. Τὴν διαταγὴν ἐξέδωκεν ὁ Δόγης. Εἰς δύο λέξεις περιέχεται: Ν' ἀναχωρήσῃ παρευθὺς. Πλείοτερον τοῦ Δόγη ν' ἀναχωρήσῃ ὁ Ὁθέλλος ἔθελεν. . . . Ἀλλ' ὅχι καὶ τῆς πόλεως μακρὰν τῆς Δεσδεμόνας! . . . Φρενῆρης εἰσελαύνει εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Δεσδεμόνας ὁ πατήρ. Τὴν θέσιν τοῦ συγκλητικοῦ, παρὰ τὸν Δόγην, ἀρνῆται ὁ γέρον νὰ δεχθῇ, καὶ ὡς κοινὸς ἀστὸς αὐτὸς ὁ μέγας Γερουσιαστής, ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ὀρθίως ἵστάμενος ζητεῖ δικαιοσύνην, τὴν κόρην του ζητῶν. „Κακοῦργε!“ λέγει αἰφνης, προσβλέπων τὸν Ὁθέλλον, καὶ ἐπιλήσμων ἑαυτοῦ ὀρμᾷ νὰ τὸν κτυπήσῃ. Τοῦ Δόγη ἡ φωνὴ αὐτοστιγμὴν τὴν τάξιν ἐπανέφερε. Ἐκπεπληγμένος ἀτενίζει πρὸς τὸν γέροντα, καὶ διὰ τοῦ βλέμματός πυθάνεται μήπως αἱ φρένες ἐπαθον τοῦ ἀτυχοῦς. Ἀγέρωχος, δριμύ προβάλλει τότε κατηγορητήριον κατὰ τοῦ Μαύρου ὁ πατήρ. Αἰσχρὸν ἀπαγωγέα καλεῖ τὸν στρατηγόν· ζητεῖ δικαιοσύνην καὶ ἐκδίκησιν, ἐκλιπαρεῖ, γονυπετεῖ, καὶ κλαίει!!! Ἡ ἄκαρδος, ἡ φοβερά Συνέλευσις συνεκινήθη πρὸς στιγμὴν. Τὸ φίλτρον τὸ τραυματισθὲν τοιαύτην ἤσκησεν ἐπιρροήν, ὥστε σιγῶσι τῆς Ἑνετίας τὰ συμφέροντα, ὁ ὑπερφίαλος τῆς πόλεως ἐγωῖσμός σιγᾷ, καὶ τοῦ πατρὸς τὸ φίλτρον, ἡ στοργὴ δεσπόζει, ἐπιβάλλεται ἐκεῖ. . . . — „Καὶ τί ἀπολογεῖσαι, Μαῦρε;“ φωνεῖ ὁ Δόγης πρὸς τὸν στρατηγόν! — „Ἐγὼ νὰ ἀπολογηθῶ“ κραυγάζει ὁ Ὁθέλλος! Μήπως ἀρνούμαι τῆς Δεσδεμόνας τὴν φυγὴν; Τὴν ἔλαβον, πλὴν σύζυγόν μου τὴν κατέστησα. Ὡς σύζυγόν μου τὴν τιμῶ, καὶ τὴν λατρεύω ὡς θεότητα! Δὲν τὴν ἀπῆγαγον! Ἐκοῦσα με ἠκολούθησε. Τὸ χεῖλός μου δὲν ψεύδεται! Ἐὰν ὁ γαληνότετος ἐγκρίνει Δουξ καὶ τὸ Συμβούλιον, ἡ Δεσδεμόνα ἄς κληθῇ ἐδῶ, καὶ παρευθὺς. Ἐκείνη ἄς ἀληθῆς ἀντ' ἐμοῦ. Τὴν καταδίκην ἢ τὴν ἀθωότητα, καὶ μετ' αὐτῆς τὴν εὐτυχίαν μου, ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς Δεσδεμόνας ἀποδέχομαι.

Γ'.

Προσέρχεται μετὰ μικρὸν ἡ Δεσδεμόνα. Πρὸς τὸν πατέρα βλέπει ἔμφοβος καὶ σπεύδει νὰ γονυπετήσῃ πρὸ αὐτοῦ. Τὸ πρόσωπον τὸ ἐξαγριωθὲν τοῦ γέροντος παγώνει τὴν παρθένον. Εἰς τὴν σφοδρὰν τῆς κεφαλῆς της κίνησιν χρυσᾷ τῆς κεφαλῆς της τῆς ξανθῆς τὰ κύματα κυλίουν εἰς τοὺς ὤμους της. Οἱ ὑπόχρυστοι σαλεύουσι δακτύλιοι, μετὰ παλμῶν διολισθαίνοντες εἰς τὸν ἀφρώδη καὶ ἄβρὸν παρθενικόν της κόλπον. Ἐγγὺς αὐτῆς ὁ μαῦρος φαίνεται Ὁθέλλος. Ἡ κρινοδάκτυλος Ἡὼς ἐδῶ, τὸ σκότος καὶ ὁ Τάρταρος ἐκεῖ. Ἠπίως τὴν Δεσδεμόναν ἐρωτᾷ ὁ Δόγης. Τὴν ἀλουργίδα τῶν χειλέων της ἀνοίγει τότε, καὶ πρὸς τὸν αὐστηρὸν πατέρα της τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς της στρέφουσα, „ἡ εὐχὴ καὶ ἡ συγγνώμη σου τὴν πλήρη εὐτυχίαν μου κωλύουσι“ λέγει ἡ Δεσδεμόνα. „Τὴν χάριν τὴν διπλὴν γονυπε-

της, ὦ πάτερ μου, ἐπικαλοῦμαι παρὰ σοῦ. Τὸν ἀγαπῶ! Ἰδοὺ ἡ μόνη δικαιολογία μου! Μ' ἐγέννησας, μ' ἀνέθρεψας, καὶ τὴν ζωὴν παράδεις νὰ καταστήσης προσεπάθησας, ὦ πάτερ μου, κ' ἡσχίθης. Τὴν εὐτυχίαν σου αὐτὴν, πρὸς ἣν δυσπίστως ἐνητένισα, ἀπροσδοκῆτως φέρει ἡ Μοῖρα πρὸ ἐμοῦ. Ἡ γενναιοφυχία σου τὴν τόλμην τὴν νεανικὴν ἃς ὑπερβάλλῃ, πάτερ! Συγχώρησόν με· τὴν κόρην σου εὐλόγησον καὶ τὸν Ὀθέλλον. Ἐκοῦσα ἐγκατέλειψα τὴν πατρικὴν μου στέγην. Νομίζεις ὅτι δὲν ἐπλήγη ἡ καρδιά μου; Καθημαγμένη ὅμως, νεκρὰ θὰ ἔμενε, ἐὰν τοῦ Ὀθέλλου μου μακρὰν ἐπέπρωτο νὰ ζῶ. Τὸν σύζυγόν μου ἠκολούθησα μὲ τὴν ἐλπίδα πάντοτε νὰ κάμψω τὸν πατέρα. Ἰδοὺ γυνυπετὴς παρακαλῶ· συγχώρησον τὸ τέκνον σου. Εὐτυχὴ ἐὰν ἡσχίθης καὶ ἐπόθησας ἐμέ, κατάρτησόν με εὐτυχὴ τὴν χάριν, τὴν συγχώρησιν παρέχων μοι. Ἀπὸ τῆς πλήρους εὐτυχίας μου, ἐλλείπει μόνη ἡ συγγνώμη σου. Αὐτῆς ἡ ἔλλειψις εἶναι ἀρκετὴ τὸν βίον, τὴν γαλήνην μου νὰ φαρμακεύσῃ ἐντελῶς. Μὴ μοι τὴν ἀρνηθῇς! Εὐδαίμονα νὰ μ' ἴδῃς δὲν ἦτο τ' ὄνειρόν σου; Εἰπέ ὅτι μὲ συγχωρεῖς, καὶ τ' ὄνειρόν σου τὸ γλυκὺ δὲν εἶναι πλέον ὄνειρον

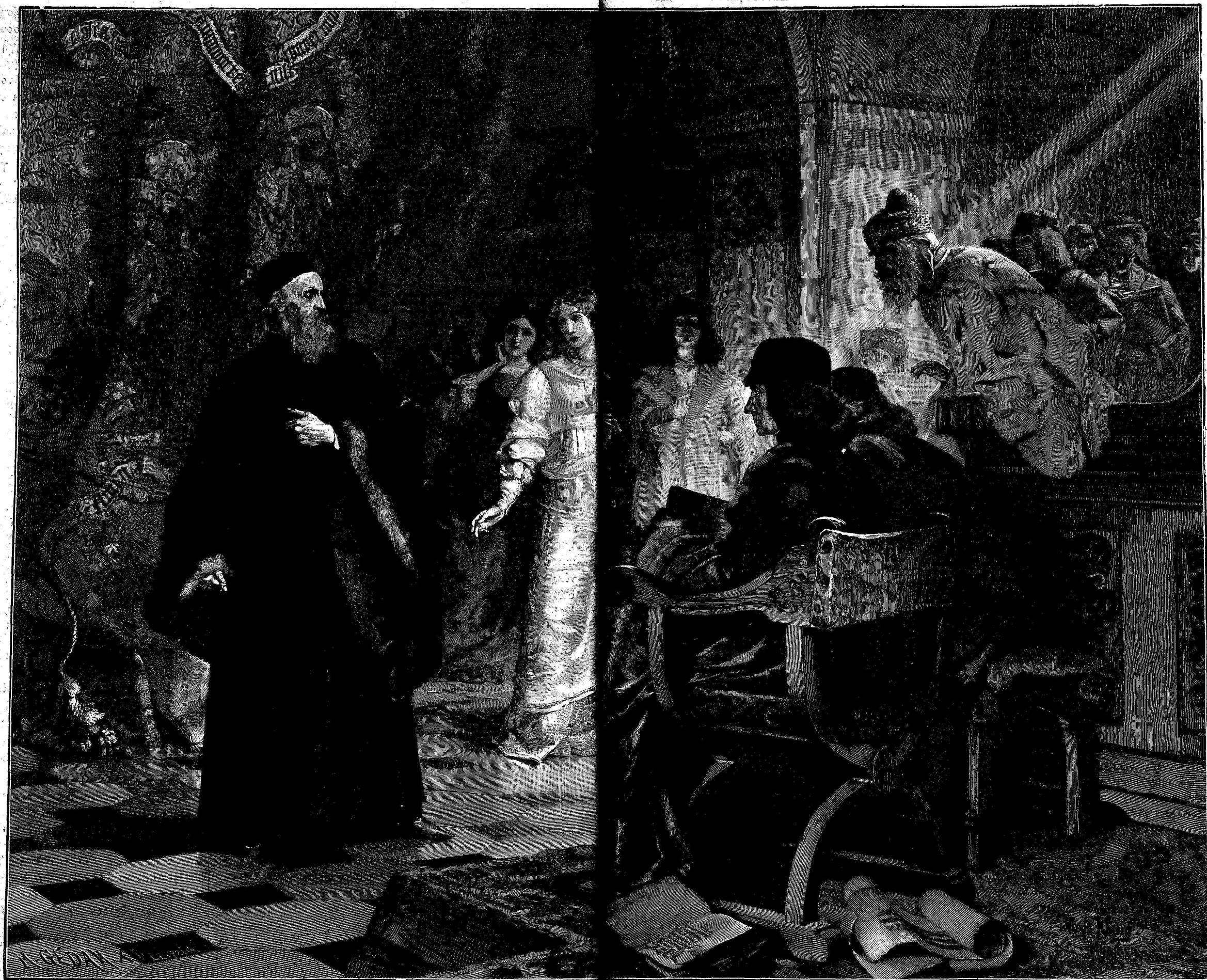
*

Εἰς τὴν στοργὴν ἐκλείσθη ἐντελῶς τὸ χεῖλος καὶ ἡ καρδιά τοῦ πατρός. Κεραυνοβόλος ἐθεώρησε τὴν κόρην του, μανιωδῶς ἐστράφη πρὸς τὸν μαῦρον. — „Μαῦρε!“ κραυγάζει. „Τοῦ τέκνου, τῆς ἀγάπης μου ληστὰ ἐπίβουλε, εἰς τάφον ζῶντα μ' ἔρριψας, πατέρα ἀπαιδα κατέστησας ἐμέ, διότι δὲν ἔχω πλέον τέκνον! Ἀφρον! Ἡ τρομερὰ θυσία της δὲν σὲ ἐφόβισε λοιπόν; Τὸ βῆμά της τὸ τολμηρὸν τοὺς ὀφθαλμούς σου δὲν διήνοιξε; Εἰπέ μοι, Μαῦρε, καὶ ποῖαν πίστιν τολμᾷς νὰ ἔχῃς πλέον εἰς τὴν γυναῖκα, ἥτις ἀπηνήθη τὸν πατέρα της, τὰς ἀναμνήσεις της ἐλάκτισε τὰς παιδικάς, τοῦ οἴκου της τὸ ἄσυλον, τῆς κοινωνίας τὴν ὑπόληψιν; Τὴν στέγην ἐγκατέλιπεν ὅφ' ἦν ἀπέθανεν ἡ μήτηρ της, ὅπου παιδίον ἔπαιξε μικρόν, καὶ ἐνθα ἐκάστη αἰθούσα καὶ ἀνάμνησιν τερπνὴν ἀδῶων χρόνων καὶ χαρᾶς τῇ ἀνεκάλει πάντοτε! Ἀφοῦ ἐμέ, τὸν γέροντα πατέρα της ἐμέ, ὅστις παρὰ τὸ λίκνον της ἠγρύπνησα, καὶ αἰὶνος ἐκ φόβου μὴ ὁ κῶνος ταράξῃ τοῦ ὕπνου της τὰ ὄνειρα, ὥρας μακρὰς διέμεινα πλησίον της, ἀφοῦ ἐμέ ἀκάρδως ἐγκατέλιπε, θὰ ἀγαπήσῃ σέ, εἰς σέ θὰ ἀφοσιωθῇ, τὴν τύχην της καὶ τὴν ζωὴν, πρὸς τὴν ζωὴν σου καὶ τὴν τύχην σου ἀλύτως νὰ συνδέσῃ δύναται; Καὶ πίστιν, καὶ πεποιθῆσιν ὅποιαν νὰ ἐμπνεύσῃ εἶναι ἱκανὴ ἢ ἀπαρνήτρια τοῦ οἴκου της, τῆς πατρικῆς φιλοστοργίας ὁ φονεύς; Ἀφοῦ εἰς τὴν καρδίαν της τὸ φίλτρον καὶ τοῦ τέκνου ἡ στοργὴ ἀπέθανε, ἐλπίζεις, Μαῦρε, τῆς συζύγου νὰ βλαστήσῃ ἢ ἀφοσιώσῃ; ὦ! ἐὰν εἶχον κεραυνούς! Φρικώδη ὅμως ἀστραπὴν κατὰ τῆς κεφαλῆς σου ρίπτω. Σὲ καταρῶμαι Μαῦρε! Εἶδε τὸ ὄνομά σου συνώνυμον τοῦ ζηλοτύπου ν' ἀποβῇ, καὶ φρίκης σύμβολον ἀπαίσιον! Τὸν τρομερώτερον τῶν κεραυνῶν κατὰ τῆς κεφαλῆς σου ἤδη ἐξηκόντισα. Ὑπὸ τὰ δῆγματα τὰ ἀπηνῇ καὶ ἀκούραστα τοῦ ζηλοτύπου πάθους σου σὲ καταρῶμαι νὰ σπαίρῃς πάντοτε. Λυσσῶν, ἀλγῶν ἀπὸ τοῦ πόνου σου τοῦ ἡθικοῦ, καὶ τῆς φρικώδους νόσου τῆς ψυχῆς, ματαίως νὰ θρηνῇς καὶ νὰ ζητῇς ἀνάπαυσιν. Ὁ ὕπνος νὰ σὲ φεύγῃ. Τὴν σύζυγόν σου ἀπιστον νὰ θεωρῇς, τὸ πᾶν νὰ ὑποπτεύσῃς, καὶ τὴν σκιὰν αὐτὴν! Εἰς τὴν διαβολὴν ν' ἀνοίξῃ ἡ καρδιά σου. Εἰς σκορπιον κακοῦργον, ἀλιτῆριον νὰ δώσῃς τὴν φιλίαν σου, καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης σου τῆς

ἀνοήτου καὶ μωρᾶς ἐλπεινὸν νὰ πέσῃς θύμα. Ἀκαίρως πλέον καὶ ἀνωφελῶς τοὺς ὀφθαλμούς σου νὰ διανοίξῃς τοὺς τυφλοὺς, καὶ ἡ ἀνάβλεψις αὐτὴ πηγὴ ὀδύνης, συμφορᾶς, καὶ θρήνων ν' ἀποβῇ. Ματαίως νὰ μετανοῇς. Νὰ τρέμῃς, νὰ φοβέσῃς, νὰ σπαράττεσαι, ὅς εἰς τοὺς ἀφορήτους πόνους νὰ κισθάνεσαι, ἀλλ' ἄλογοι οἱ φόβοι σου νὰ ἦνε! Τὸ ἐγχειρίδιον νὰ δράξῃς ὡς ὁ ναυαγὸς σάνιδα εἰς τὸ ἀφρισμένον πέλαγος. Αὐτόχειρ ν' ἀποθάνῃς, καὶ θνήσκων νὰ ἀγωνιᾷς, συγγνώμης νὰ μὴ τύχῃς, νὰ βλασφημῇς ἀγρίως. Παρηγορία σου, ἐλπίς ἢ αὐτοχειρία νὰ γενῇ. Ποδῶν μικρὸν νὰ ἡσυχάσῃς, τὴν ἐφήμερον γαλήνην, τὴν ἡσυχίαν τῆς στιγμῆς διὰ κολάσεως μακρὰς νὰ ἀνταλλάξῃς θνήσκων, καὶ αἰωνίας ὀδύνης καὶ ποινῆς!

*

Ὁ ἀτρόμητος Ὀθέλλος ἐφρικίασε. Ἐμφόβως ὁ Δόγης ἀνεπήδησε, καὶ τρόμος ἀπροκάλυπτος κατέσχε τὸ Συμβούλιον. Ν' ἀρθρῶσθαι λέξιν ἀσθενῇ ἢ Δεσδεμόνα ἀπετόλμησε. Μαινόμενος ἐκ τῆς ὀργῆς ἐστράφη ὁ πατὴρ της τοξέων βλέμμα τραυματισθέντος πάθους πατρικοῦ, στοργῆς σβεσθείσης ἤδη. — „Τολμᾷς εἰσεῖναι νὰ λαλήσῃς, ἀθλία!“ ἀνεφώνησε. „Σοὺ ἀρνοῦμαι τὴν συγγνώμην μου, καὶ ὡς εὐχὴν καὶ προῖκα σοὶ δίδω τὴν κατάραν μου. Νυχθημερὸν νὰ σὲ διώκῃ τοῦ δυστυχοῦς πατρός σου ἡ ἀλγεινὴ ἀνάμνησις, καὶ ὅταν ἀποθάνω, τὸ ὀργίλον φάντασμα μου μὲ μάλιστα καὶ δάδας καιομένας νὰ σὲ κυνηγᾷ. Ἡ κλίνη σου ἡ μαλακὴ, νὰ καταστῇ ὁ φρικαλέος τάφος σου, καὶ τὸ ἄβρον προσκέφαλον, ἐφ' οὗ ἡ κεφαλὴ σου θ' ἀναπαύεται, τοῦ μαρτυρίου τοῦ θανάτου σου τὸ ὄργανον! Ὁ ὕπνος σου ἀγῶνος ἐφιάλτης· θανάτου ρόγχος ἢ πνοή σου, ἢ ἔγερσίς σου βάσανος, καὶ δαίμων τῆς Κολάσεως, καὶ τιμωρὸς σου δαίμων νὰ καταστῇ ὁ Σατανᾶς αὐτός, ὁ Μαῦρος ὃν ἠγάπησας. Ἰδὲ πῶς τρέμω! Τοῦ γέροντος πατρός σου ἰδὲ τὴν κόμην τὴν λευκὴν, τὸν πῶγονα τὸν πολιδὸν προρρίζως σαλευόμενον ἐκ τῆς ἀπέλπιστος ὀργῆς. Σὺ εἶσαι ἡ αἰτία! Βρέφος σὲ ἐθλίψα εἰς τὰς ἀγκάλας μου· παιδίον σὲ ἐστήριξα περιπατοῦν, καὶ κόρην, εὐδαίμων καὶ ὑπερήφανος, σὲ ἐβλεπον πλησίον μου. Τὰ τέκνα σου νὰ εὐλογῇς ἔλπιζον, καὶ τὰς μικράς των κεφαλὰς φιλῶν, τὰς χεῖράς των θερμαίνων εἰς τοὺς κόλπους μου, εἰς τὴν ἀγκάλην μου παράφορος θλίβων αὐτάς σὲ νὰ ἐνθυμοῦμαι ὅποτε ἦσο νήπιον! Οἴμοι! Τὰ ὄνειρά μου συνετρίβησαν, καὶ ὄρφανός ἀπέμεινα ὁ δυστυχής! Ἐὰν σὲ ἐθαπτα εὐλογητὴ καὶ ποθητὴ θὰ μοι ἦτο ἡ ἀνάμνησις. Φιλοστοργίας δάκρυον θερμὸν θὰ ἔχουν ἐπὶ τοῦ τάφου σου, τὸ ὄνομά σου τὸ ἀγαπητὸν τὰ χεῖλή μου θὰ ἐφέλλιζον τὰ τρέμοντα. Ἀλλ' ἤδη φρικῶς εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ τέκνου μου· ἡ μνήμη σου τὴν ἀγανάκτησιν, τοῦ πατρός σου τὸ ἀνάθεμα κινεῖ, καὶ ἐὰν δακρύω, τὸ δάκρυόν μου κατάραις εἶναι καὶ ἀπογνώσεως πικρὰ σταγόν! Εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν μνήμην σου ὀλοτελῶς ἐκλείσθη ἡ καρδιά μου, εἰς τὴν ὀργὴν ἀνοίξασα. Τῶν ἀπαισίων γάμων σου εὐχὴν σοὶ δίδω νὰ γεύσῃς νυχθημερον ὅσῃν πικρίαν μὲ ἐπότισες. Τὴν ὥραν τοῦ θανάτου σου νὰ ἀνάμνησθῇς ὅτι τοῦ ὄρφανοῦ, τοῦ γέροντος πατρός σου ἀφόρητον κατέστησας τὸν ἐσχατον τὸν βίον. Τὸ σέβας, τὴν ὑπόληψιν, τὴν ἀγάπην ν' ἀπωλέσῃς τοῦ συζύγου σου. Ἐπίορκον νὰ σὲ φρονῇ, καὶ σίελον περιφρονήσεως νὰ ρίψῃ κατὰ τοῦ προσώπου σου. Μὲ τὴν ἀπόγνωσιν εἰς τὴν ψυχὴν, μὲ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἀναθέματος τοῦ πατρικοῦ νὰ παραδώσῃς, ἀθλία, τὴν πνοήν. Καὶ ἤδη εἰς τὸν ἔρημον θ' ἀπέλθω οἶκόν μου. Τῆς κόρης μου ἡ

Η ΔΕΣΔΕΜΟΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΕΙ ΤΗΝ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΘΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ.

Karl Koenig.

χείρ, τὰ βλέφαρά μου νὰ κλείσῃ δὲν ἐπέπρωτο! Σὲ εὐλογῶ
Θεέ, ἐν Οὐρανοῖς. Σὲ καταρῶμαι τέκνον ἐν τῇ γῇ.

*

Ἡ φρίκη τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν ἐπάγωσε! Προφητικά
ἐγένοντο τὰ χεῖλη τοῦ πατρὸς τῆς Δεσδεμόνας. Ἡ φοβερά

κατὰρα τοῦ λοιπὸν, τοιαύτην ἀπαισίαν ἔσχε ἐφαρμογὴν καὶ
ἐκβασιν;

*

Ἐλύθη τὸ Συμβούλιον. Σκότος βαθὺ ἐκάλυψε τὴν αἴ-
θουσαν. Καὶ πένθος, προάγγελον τῆς λύσεως τῆς τραγι-
κῆς, τῶν νεονύμφων τὴν δολοφόνον κλῆνην κατεσκίασε! —
[Ἐξ Ἀθηνῶν.]

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΕΜΠΟΡΟΣ.

Ὅσάκις μελετῶμεν τὴν ἱστορίαν τῆς καλλιτεχνίας, τὴν
περισσότεραν ἡμῶν προσοχὴν καταβάλλομεν πῶς νὰ μάθω-
μεν τίνες καὶ πόσοι ἦσαν οἱ διακριθέντες τεχνῖται κατὰ
τινα οἰανδήποτε περίοδον χρόνου, ὧν τὰ ἔργα θαυμάζομεν
καὶ τὰς βιωτικὰς περιπετείας ἀναδιφῶμεν, μὴ ἀναλογιζό-
μενοι ὅτι τοιοῦτοτρόπως τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης μετα-
μορφόνομεν εἰς ἱστορίαν τῶν καλλιτεχνῶν. Διότι οὐδέποτε
σχεδὸν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι κατὰ τὰς καλλιτεχνικὰς
ἡμῶν μελέτας παραβλέπομεν σπουδαῖον παράγοντα, ὃ ὁποῖος
δὲν ἔμεινεν ἀδρανὴς κατὰ τὴν παραγωγὴν τῶν προϊόντων
τῆς τέχνης, ἤτοι τοὺς ἐντολεῖς αὐτῶν, τοὺς ἀνθρώπους
δηλαδή ἐκείνους, τῇ ἐντολῇ τῶν ὁποίων παρήχθησαν ὅσα
παρήχθησαν ἐν τῇ τέχνῃ. Ἄλλοτε δὲν ἐπεκράτει τόσον,
ὅσον τὴν σήμερον, παρὰ τοῖς καλλιτέχναις ἡ συνήθεια νὰ
δημιουργῶσιν ἔργα ἀνευ ὀρισμένου σκοποῦ, ἀνευ παραγ-
γελίας δηλαδή. Τὴν σήμερον ὅμως μόνον σχεδὸν οἱ ἀρχι-
τέκτονες κατορθύνουσι νὰ χαλιναγωγῶσι τὴν ὁρμὴν τῆς
φαντασίας των, καὶ οἱ γλύπται σπανίως πλάττουσι καὶ ξέρου-
σιν ἔργα ἀνευ εἰδικῆς παραγγελίας, ἐν ᾧ ὅλως τὸ ἐναντίον
συμβαίνει εἰς τοὺς ἀτιθάσσους ζωγράφους, ὧν οἱ συνάδελφοι
κατὰ τοὺς προηγηθέντας αἰῶνας ἐσυνείθιζον νὰ περιμένωσι
τὰς παραγγελίας τῶν προστατῶν των καὶ νὰ δημιουργῶσιν
ὅ,τι οὗτοι ἐπεθύμουν, ἐν ἐκκλησίαις καὶ ἀνακτόροις.

Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν καμμία ἀμφιβολία, ὅτι αἱ ἰδέαι
καὶ τὰ φρονήματα τῶν ἐντολῶν, καὶ ἐπομένως τοῦ φιλο-
τέχνου δημοσίου, ἐπιδρῶσιν οὐσιωδῶς ἐπὶ τῆς δημιουργικῆς
φορᾶς τῶν καλλιτεχνῶν, καὶ ὅτι ἄλλοτε ἐπέδρασαν περισσό-
τερον, παρ' ὅσον τὴν σήμερον. Ὅστις ὅμως θὰ ἐνόμιζεν
ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐδεδεσμεύετο ἡ σφριγώσα τοῦ τεχνίτου
φαντασία, αὐτὸς ἀναμφιβόλως ἀπατάται, διότι ἐκπαλαι τί
ἄλλο ἐπραξαν οἱ καλλιτέχναι παρὰ, δυνάμει τῆς θείας αὐ-
τῶν φαντασίας, νὰ δώσωσι ζωὴν καὶ ἐκφράσιν εἰς ἰτὰς ἰδέας
καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ ἔθνους των, νὰ
παραστήσωσιν ὑπὸ λαμπρὰν καὶ ἀρμονικὴν μορφήν πᾶν ὅ,τι
ἐνεκρύπτετο συμπεφυρμένον καὶ ἄκοσμον εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ
συγχρόνου πλήθους! Ὡς τε βλέπομεν ὅτι δὲν εἶνε ἀνάξιον
κόπου τὴν ἱστορίαν τὴν καλλιτεχνίας νὰ μελετήσωμεν καὶ
ὑπὸ τὴν ὄψιν ταύτην καὶ νὰ ὑπαγάγωμεν εἰς σύντομον ἐξέ-
τασιν τοὺς ἐντολεῖς τῶν καλλιτεχνικῶν ἀριστουργημάτων.

Ἀναδιφῶντες τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας τῶν παλαιοτά-
των χρόνων, βλέπομεν πανταχοῦ ὅτι τρεῖς κυρίως ὑπῆρχον
ἀνθρώπων τάξεις ἡ κατηγορίαι, αἵτινες ὑπεστήριζον τὴν
τέχνην καὶ εἶχον ἀνάγκην αὐτῆς: οἱ ἱερεῖς, οἱ ἡγεμόνες
καὶ οἱ ἔμποροι. Ὑπὸ τοὺς τελευταίους τούτους ἐνο-
οῦμεν τὴν μεσαιὴν καὶ πολυπληθεστέραν τῶν πολιτῶν
τάξιν, ἡ ὁποία ἕνεκα τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας
τῆς ἀποτελεῖ τὴν κυριωτέραν βᾶσιν πάσης πολιτείας, δίδει

ᾧδησιν εἰς πᾶσαν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ
καὶ τὰς ἀρχικὰς τάσεις τῆς πρὸς πλουτισμὸν καὶ εὐμάρειαν
κατορθώνει νὰ ἐξευγενίσῃ διὰ τῆς συγχρόνου προαγωγῆς
τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης. Ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς ἀν-
θρωπότητος ἡ μέση αὕτη τάξις ἀντιπροσώπευε τὸ προχω-
ροῦν καὶ κινούμενον, τὸ ἀείποτε ξένα ἐπιζητοῦν καὶ καινῶν
ὀρεγόμενον στοιχεῖον, ἐν ᾧ αἱ ἕτεραι δύο τάξεις διεκρίθησαν
πάντοτε διὰ τῆς στασιμότητος καὶ ἐμμονῆς εἰς τὰ παλαιὰ,
συχνάκις δὲ καὶ διὰ τῆς ἀντιδράσεως των κατὰ πάσης προ-
οδευτικῆς φορᾶς.

Τῶν τριῶν τούτων τάξεων τὰς ἐνεργείας δυνάμεθα νὰ
παρατηρήσωμεν καὶ εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἀρχαιοτάτους χρό-
νους παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς Ἀνατολῆς, ὅπου ὡς τύπους δια-
κρίνομεν τοὺς λαοὺς τῆς Ἀσσυρίας καὶ Βαβυλωνίας, τῆς
Αἰγύπτου καὶ τέλος τῆς Φοινίκης. Τὰ ὑπερμεγέθη καὶ ὑπὸ
ποικίλων ψηφιδωτῶν κεκοσμημένα παλάτια τῶν Ἀσσυρίων
εἶνε οἷον ἐκφράσις τῆς φιλοπολέμου καὶ δεσποτικῆς δυνά-
μεως. Τὰ πάντα ἐν αὐτοῖς βλέπομεν ἀναφερόμενα πρὸς
τὸν ἡγεμόνα, οἷον πολυτελεῖς θαλάμους πρὸς δεξίωσιν καὶ
ὑποδοχὴν τῶν πρεσβειῶν, λαμπροστόλιστους γυναικωνίτας,
ἐκτεταμένους ἀποθήκας καὶ σταύλους ἵππων καὶ κτηνῶν καὶ
ἐν γένει παντοειδῆ δώματα καὶ κτίρια ἀπαραίτητα εἰς τὴν
θεραπεῖαν πολυδαπάνου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀσιατικῆς αὐλῆς.
Καὶ ἐν τοῖς ἀναγλύφοις, τοῖς ἐπικοσμοῦσι τοὺς μακροὺς
καὶ ἀτελευτήτους τοίχους, οὐδὲν ἄλλο βλέπομεν παρὰ τὸν
βασιλέα, ἐδῶ μὲν εὐωχούμενον, ἡ θύοντα εἰς τοὺς θεοὺς,
ἐκεῖ δὲ θηρεύοντα λέοντα, ἡ λεοπάρδαλιν, ἡ ἀντιλόπην,
ἄλλαχού ἐκστρατεύοντα, διερχόμενον γεφύρας, πολιορκοῦντα
καὶ κυριεύοντα τειχίσματα τῶν πολεμίων καὶ τέλος βλέ-
πομεν αὐτὸν ἔχοντα πρὸ τῶν ποδῶν του τας κεφαλὰς ἐκα-
τοντάδων ἡ καὶ χιλιάδων αἰχμαλώτων. Σπανίως ἀναφαί-
νεται που τὸ θρησκευτικὸν στοιχεῖον. Ὁ δεσποτισμὸς τῷ
ἔδωκε θέσιν μόνον πρὸ τῶν πυλῶν τῶν παλατίων, ὅπου
παρίσταται τοῦτο συμβολικῶς ἐν μορφῇ τερατωδῶν ταύρων
ἢ λεόντων, φερόντων πτέρυγας καὶ στέμμα ἐπὶ τῆς ἀνθρω-
πομόρφου των κεφαλῆς.

Τοιαύτη εἶνε ἡ τέχνη τῆς φιλοπολέμου καὶ δεσποτικῆς
Ἀνατολῆς.

Ὅλως διάφορον ὅμως χαρακτῆρα φέρει ἡ αἰγυπτιακὴ
τέχνη, ἡ ἐμπροσθεποῦσα τὸν ἱεραρχικὸν δεσποτισμὸν. Πάντα
σχεδὸν τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιοτάτης δυναστείας, ἥς τὸ τέλος
ἀναφέρεται περὶ τὸ 2000 π. Χ., παριστῶσι τάφους, νεκρικὰς
πομπὰς καὶ θυσίας. Τὰ ἀπέραντα ἐκεῖνα παρὰ τὴν Μέμφιν
νεκροταφεῖα, ἐφ' ὧν κεῖνται καὶ αἱ γιγαντώδεις πυραμίδες,
μαρτυροῦσι περὶ τοῦ βαθέως ἐρριζωμένου θρησκευτικοῦ
αἰσθήματος τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, οἱ ὅποιοι τὸ ἐξέφραζον
περιποιούμενοι καὶ τιμῶντες τοὺς νεκροὺς των. Καὶ αὐταὶ